

Siseministeerium

.06.2026 nr 1-6/26-38/2

**Eesti kodaniku abikaasale kohalduv
legaalse sissetuleku nõue**

Põhiseaduskomisjon menetles 2025. aasta detsembris kollektiivset pöördumist „Välismaalaste seaduse muudatus: Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele leebemad tingimused elamisloa saamiseks ja pikendamiseks“. Pöördumisega tehti ettepanek muuta välismaalaste seadust nii, et Eesti kodanike abikaasadele ja pereliikmetele oleksid elamisloa taotlemisel leebemad nõuded, st et legaalse sissetuleku puhul ei arvestataks selle regulaarsust ning et legaalse sissetulekuna saaks arvestada ka kogunenud sääste.

Pöördumise menetlemise raames edastas põhiseaduskomisjon selle ka õiguskantslerile arvamuse saamiseks. Põhiseaduskomisjon soovis õiguskantsleri hinnangut selle kohta, kas välismaalaste seaduses kehtestatud elamisloa andmise tingimused (legaalse sissetuleku nõue), mis kohalduvad ka Eesti kodanike pereliikmetele on põhiseadusega kooskõlas ja võimaldavad arvestada põhiseadusest tulenevaid õiguseid.

Õiguskantsler vastas oma 13.02.2026 kirjaga nr 6-1/260110/2601248, et tema hinnangul on välismaalaste seaduse (VMS) § 139 vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse § 26, § 27 lõikega 1 ja § 36 lõikega 1 osas, mis näeb ette, et Eesti kodaniku abikaasale elamisluba taotledes peab tõendama püsiva legaalse sissetuleku olemasolu. Samuti leiab ta, et tuleks täpsustada legaalseks sissetulekuks peetavate sissetulekute loetelu, kui inimene peab tõendama legaalse sissetuleku olemasolu olukordades, mis ei puuduta Eesti kodaniku pereliiget. Lisaks seab õiguskantsler kahtluse alla VMS § 142 lõike 1 vastavuse põhiseaduse §-le 26, § 27 lõikele 1 ja § 36 lõikele 1, samas mööndes, et nimetatud sätet on võimalik põhiseaduspäraselt rakendada.

Tulenevalt õiguskantsleri arvamusest ning osundustest palun Siseministeeriumil leida Eesti kodanike abikaasade ja registreeritud elukaaslaste elamisloa menetlustes legaalse sissetuleku nõude arvestamisel põhiseaduspärane lahendus ning algtada vajalikud muudatused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
esimees

Lisa: ÕK 13.02.2026 kiri põhiseaduskomisjonile.pdf

631 6439 pohiseadus.ametnik@riigikogu.ee